

101204

Scene fra Pekka Parikkas «Vinterkrigen» («Talvisota») i Klingenberg-sentret i Oslo. 16/11-91 12. B

STERKE FINSKES BATALJEBILDER

«Vinterkrigen» er en finsk satsing der lite er spart for å rekonstruere krigen slik den artet seg for de menige soldatene i skyttergraver og skogholt, djupsnø og frost, storm og stille i ukene og månedene som fulgte etter at Sovjet-armeen angrep den 30. november 1939.

Vi får vel notere som et framskritt at russerne stilte egne ressurser til rådighet for innspillingen. Vi vet – eller trolig har mange glemt? – at finnene forsvarte seg og sitt med tapperhet og raseri overfor den tallmessig overlegne angriperen.

«Ukjent soldat»

«Vinterkrigen» bygger på en bok av Antti Tuuri. Landsmannen Väinö Linnas berømmelige «Ukjent soldat» (filmet både i 1955 og 1986) er et epos fra den såkalte «Fortsettelseskrigen» 1941-44 mot Sovjet, da med finnene i usalig allianse med tyskerne.

Politikkens veier ligger fjernt fra det vesle soldatkollektivet

regissøren Pekka Parikka arbeider med i «Vinterkrigen». Sosialisten Linna hadde et klassperspektiv på krigens deltakere: Bønder og almuefolk kontra overklassens officerskorps. To finske verdener i uforsonlig motsetning.

Stort apparat

Et slikt perspektiv finner du ikke i «Vinterkrigen»: Matti, Jussi, Pentti, Vilho og Erkki blir mer «arketyper» på soldater. Det de alle opplever på hjemmeplan med sine pårørende er berøvelsen, sorgen og uvissheten, og ved fronten redsel, brå eller pinefull død og vanvittige strabaser.

Regissør Parikka gestalter alt dette med voldsom, overbevis-

ende styrke – og stort apparat: Her skytes og detonneres, bombes og brennes med en pyroteknisk ekspertise som vanligvis bare Hollywood pleier å mønstre. Men – her er en krass realisme som ligger langt fra glamourøse Rambo- og Terminator-vold: Her flenges folk i filler av splinter og prosjektiler, likdeler stables på bærer og slepes unna. Filmen liksom forbanner seg på å vise «slik det egentlig er» å befinne seg i et slakteri som dette.

Naken direkthet

Krigsscenene er ikke lokalisert til noe bestemt sted (f. eks. var forholdene svært forskjellige i Karelen og på Salla-fronten der bl.a. de norske og svenske frivillige deltok).

Pekka Parikkas bataljebilder har, for oss iallfall, en autentisitet og naken direkthet som Hollywood sjelden har maktet, og som slett ikke bare skyldes det lett identifiserbare og «hjemmenvante» nordiske landskapet der krigsmaskinen herjet og la øde for fem tiår siden, i Finlands heroiske og forferdelige time.

FILM

KLINGENBERG:
Vinterkrigen. – Finsk.
(«Talvisota»).

Regi: Pekka Parikka.